

DECIZIA

Consiliului de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare
nr. 9 din 27 octombrie 2023
cu privire la respingerea deciziei organizației din domeniile cercetării și inovării de a conferi
titlul științific de doctor

În conformitate cu pct. 59-61 ale Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice (HG 497/2019), pct. 179, 181 ale Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III (HG 1007/2014) și în temeiul solicitării Universității de Stat din Moldova cu privire la confirmarea titlului științific de doctor în științe politice doamnei TALMAZAN Larisa, conferit la 26 septembrie 2023 în urma susținerii tezei „Национальная и региональная политическая элита как актор политического процесса / Elita politică națională și regională ca actor al procesului politic”, specialitatea 561.01. *Teoria, metodologia politologiei; instituții și procese politice* (demersul Universității de Stat din Moldova nr. 01/2851 din 02.10.2023; nr. de înregistrare ANACEC 345 Dr-ȘD din 02.10.2023), Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC) a inițiat procedura de confirmare a titlului științific de doctor în științe politice conferit dnei TALMAZAN Larisa.

În corespundere cu pct. 41-47 ale Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice (HG 497/2019) (în continuare – Metodologie) a fost efectuată evaluarea primară a dosarului pentru confirmarea titlului științific (în continuare – dosar) de către ANACEC (Direcția de evaluare în cercetare și inovare) și, ulterior, dosarul a fost transmis experților evaluatori.

Comisia de experți în științe juridice, politice, militare și informații în ședința din 19 octombrie 2023 (proces-verbal nr. 11) a examinat dosarul și teza în conformitate cu pct. 48-55 ale Metodologiei, cu prevederile Regulamentului comisiilor de experți în domeniul atestării ale ANACEC (aprobat prin Decizia Consiliului de conducere al ANACEC nr. 4 din 18.12.2018, cu modificările și completările ulterioare) și cu Regulamentul de atribuire a calificativelor tezelor de doctorat, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației Culturii și Cercetării nr. 514 din 05.12.2017.

În rezultatul analizei dosarului și a tezei de către experții desemnați, s-a decis următoarele: un expert a recomandat validarea propunerii instituției prin modificarea calificativului din „Foarte bine” în „Satisfăcător”, iar al doilea expert a recomandat invalidarea propunerii instituției invocând obiecții expuse în Nota de argumentare (a se vedea anexa).

Pentru propunerile experților, Comisia de experți a votat după cum urmează:

- Pentru modificarea calificativului din „Foarte bine” în „Satisfăcător” au votat „Pro” 5 membri din 13 prezenți la ședință;
- Pentru respingerea deciziei organizației de a confirma titlului științific de doctor dnei Talmazan Larisa au votat „Pro” 7 membri din 13 prezenți la ședință;
- Un expert s-a abținut de la vot.

În conformitate cu pct. 4 lit. a) din Regulamentul comisiilor de experți în domeniul atestării ale ANACEC, Comisia de experți în științe juridice, politice, militare și informații, cu majoritatea de voturi a decis de a recomanda respingerea deciziei Consorțiului: Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Institutul Național de Informații și Securitate „Bogdan, Întemeietorul Moldovei” al Serviciului de Informații și Securitate de a conferi titlul științific de doctor în științe politice dnei TALMAZAN Larisa.

Comisia de profil în cercetare și inovare în ședința din 24 octombrie 2023, în conformitate cu pct. 56 și 57 ale Metodologiei, a validat rezultatele evaluării tezei și a susținut recomandarea Comisiei de experți în științe juridice, politice, militare și informații privind respingerea deciziei Consorțiului: Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Institutul Național de Informații și Securitate „Bogdan, Întemeietorul Moldovei” al Serviciului de Informații și Securitate de a conferi titlul științific de doctor în științe politice dnei TALAMAZAN Larisa.

Consiliul de conducere al ANACEC, în temeiul pct. 59 al Metodologiei, a atribuțiilor legale pe care le deține și a propunerii Comisiei de experți, validate prin decizia Comisiei de profil în cercetare și inovare, **DECIDE:**

1. Se respinge decizia Consorțiului: Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Institutul Național de Informații și Securitate „Bogdan, Întemeietorul Moldovei” al Serviciului de Informații și Securitate din 26 septembrie 2023 de a conferi titlul științific de doctor în științe politice dnei TALAMAZAN Larisa în urma susținerii tezei „Национальная и региональная политическая элита как актор политического процесса”/ „Elita politică națională și regională ca actor al procesului politic”, specialitatea 561.01. *Teoria, metodologia politologiei; instituții și procese politice* la 17 mai 2023.
2. Se atenționează conducătorul științific TURCO Tatiana, doctor în științe politice, conferențiar universitar, pentru coordonarea tezei care nu corespunde cerințelor regulamentare.
3. Se atenționează președintele Comisiei de susținere publică a tezei CEBOTARI Svetlana, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, pentru acceptarea tezei care nu corespunde cerințelor regulamentare.
4. Se atenționează Directorul Școlii doctorale în științe sociale a Consorțiului: Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul”, Institutul Național de Informații și Securitate „Bogdan, Întemeietorul Moldovei” al Serviciului de Informații și Securitate, BOLEA Zinaida, doctor în psihologie, conferențiar universitar, pentru acceptarea spre susținere a tezei care nu corespunde cerințelor regulamentare.
5. Direcția evaluare în cercetare și inovare va transmite instituției o Notă de argumentare a respingerii demersului, conform anexei, care este parte integrantă a acestei decizii.

Prezenta decizie poate fi contestată în termen de 30 zile de la data comunicării.

Președinte

Andrei CHICIUC

Secretar general

Sergiu BACIU

Notă de argumentare

a respingerii demersului Universității de Stat din Moldova cu privire la confirmarea titlului științific de doctor în științe politice a doamnei TALMAZAN Larisa, conferit la 26 septembrie 2023 în urma susținerii tezei „Национальная и региональная политическая элита как актор политического процесса / Elita politică națională și regională ca actor al procesului politic”, specialitatea 561.01. *Teoria, metodologia politologiei; instituții și procese politice*

Tematica tezei posedă o noutate certă, însă, lucrul realizat demonstrează prezența unei abordări fără prea multă originalitate a temei investigate. Noutatea și originalitatea lucrării sunt diminuate ca însemnătate și valoare, deoarece demersul științific pornește de pe o pistă falsă prin abordarea fenomenului „regionalismului”, fără a de menționa statutul special al UTA Găgăuzia ca despre o autonomie preponderent culturală, căutând mereu să fie demonstrată similitudinea cu regiuni care istoric, și nu doar, și-au dobândit autonomia în condiții foarte diferite de UTA Găgăuzia.

În subcapitolele dedicate „elitei politice regionale” din UTA Găgăuzia, în lucrare nu se face decât o trecere în revistă a evoluțiilor din regiune, fiind surprinse tendințele de a articula argumentele în jurul unor idei mai degrabă cu tentă politică decât științifică, fără a fi arătate adevăratele motive de lamentare a „elitei politice regionale” cu privire la lipsa unui dialog constructiv și „ignorarea” acesteia de către elita politică națională. La prima vedere, pentru Republica Moldova, lucrarea respectivă pare să reprezintă o abordare nouă a unor probleme bine cunoscute, însă aceasta nu contribuie semnificativ la dezvoltarea științei, deoarece tezele au fost construite cu recursul la unele subterfugii, cum ar fi ipoteza nr. 5, unde este folosită sintagma de „interacțiuni distructive” cu referire la relația dintre „elita politică națională” și „elita politică regională”, oferindu-le acestor idei o ținută academică, iar lipsa lucrărilor dedicate „elitei politice regionale”, elaborate de cercetători autohtoni veritabili, este clară în absența unui asemenea actor în politica internă a Republicii Moldova, aceștia fiind doar niște lideri regionali cu lobby din exterior și grupuri de persoane departe a fi dezinteresate în a juca un asemenea rol, deși aceștia își arogă dreptul de a exercita atribuții în materie de politică externă din nume propriu.

Suportul metodologic al lucrării nu cuprinde întreaga paletă de metode anunțate ca fiind valorificate în lucrare, iar în încercarea de a conferi un grad înalt de originalitate, este afirmat faptul că s-ar fi recurs la abordarea altimetrică – un construct dezvoltat în cadrul cercetărilor din Federația Rusă și străin studiilor elaborate de către cercetătorii din Occident.

Recomandarea referitor la faptul cum că Republica Moldova trebuie să edifice un dialog constructiv cu „elitele regionale” generează o serie de întrebări: cine/ce are în vedere când utilizează pluralul noțiunii de „elită regională”? cine constituie nucleul acestora? când și în ce circumstanțe au apărut? etc.

Asupra valorii științifice a rezultatelor planează o doză de neîncredere, pornind de la corectitudinea datelor accesate și interpretate, dar și plenitudinea constatărilor realizate alături de onestitatea intențiilor autorului. Teza este elaborată preponderent în baza unor lucrări de doctorat susținute la MGIMO: Соловьева Дарья Денисовна, „Система образования как канал рекрутирования политической элиты в Великобритании и Франции” (2021), de unde autoarea s-a inspirat la secțiunea Gradul de cercetare, preluând o serie de nume ale cercetătorilor relevanți, asupra conceptualizării noțiunii de „elită”; Молчаков Никита Юрьевич, „Концепция регионалистского государства и ее реализация в Соединенном Королевстве Великобритании и Северной Ирландии, 2018. De asemenea, în lucrare s-a analizat o serie de articole științifice care fundamentează ideile secesioniste și separatiste cu privire la elitele regionale din Spania, Marea Britanie, Finlanda, Italia (Tirolul de Sud), ultimul model fiind considerat că s-ar plia pe evoluțiile și realitățile din UTA Găgăuzia. Mai mult ca atât, se face aluzii la statutul special al regiunilor Adjaria (Georgia) și Nahicevan (Azerbaidjan), statut, care de fapt este irelevant pentru Găgăuzia. La fel, se fac referințe la unele studii pseudoștiințifice, care promovează deschis idei preconceptuate cu privire

la statutul special al Găgăuziei, în afara statutului de autonomie culturală, ulterior „confirmate” prin studii discutabile, validitatea rezultatelor acestora trezind suspiciuni chiar în UTA Găgăuzia (sondajele realizate de IntellectGROUP sub o finanțare suspectă, dar și lucrările lui N. Țveatcov, rezultatele din sondajele interpretate de acesta fiind puse la îndoială chiar de reprezentanții autorităților din UTA Găgăuzia (В НСГ пройдут разбирательства по книге Николая Цвяткова <http://gaga.md/novosti/politika/v-nsg-projdut-razbiratelstva-po-knige-n/>).

Respectarea eticii și deontologiei profesionale a fost compromisă prin analiza rezultatelor doar a șase interviuri cu reprezentanții elitei politice regionale, ceea ce nu prezintă un eșantion reprezentativ în contextul unei cercetări de nivelul unei teze de doctor. Analiza rezultatelor din cadrul rapoartelor pe statele Parteneriatului Estic sau a rezultatelor sondajelor realizate de „Пилигрим-Демо” este de apreciat, însă inconsistentă pentru cercetările realizate în cadrul tezelor de doctorat.

În teză se atestă o serie de preluări din unele lucrări de doctorat susținute la MGIMO (Molciakov și Soloviova). Prin urmare, textul tezei induce unele îndoieli și dubii referitor la respectarea deplină a eticii și deontologiei profesionale în cadrul investigațiilor întreprinse și expunerii concluziilor lucrării. De asemenea, în lucrare s-a trecut sub tăcere despre influențele propagandistice ale canalelor ruse în UTA Găgăuzia, care au consolidat afinitățile liderilor regionali și a populației din regiune pentru politica Federației Ruse și dobândirea unui statut, care i-ar permite să decidă în mod unilateral asupra unor decizii de politică internă și externă, până la ieșirea UTA Găgăuzia din componența Republicii Moldova. În schimb, s-a făcut referință la propagandistul moscovit V. SOLOVIOV (p. 127), care este sub orice critică, la fel ca și referința la ideile separatiste ale cercetătorului și expertului autohton N. Tveatcov, care, fiind într-o funcție publică, deschis și-a exprimat afinitățile pentru federalizarea Republicii Moldova, o politică intens promovată de Federația Rusă. N. Țveatcov în studiul său „Голос Гагаузии” utilizează în tot conținutul studiului formularea „Гагаузия и Республика Молдова”, iar autorului tezei de doctorat de i s-a părut relevantă ideea cum că rolul Găgăuziei i-ar aduce plus valoare politicii externe a Republicii Moldova, aceasta devenind una mai constructivă „роль Гагаузии только прибавила бы конструктивности внешней политике, исходя из специфичности региона” (p. 128).

În lucrare au fost depistate carențe de redactare tehnică, stilistică și gramaticală. În concluziile generale lipsesc referințe la propriile elaborări care pot confirma originalitatea rezultatelor obținute. Recomandările sunt foarte vagi, irelevante și nu sunt numerotate.

Referințele bibliografice nu sunt întotdeauna citate corespunzător, adică sursa originală este una, iar în lucrare se face referință la alta, de fapt, acestea fiind preluate de la alți autori. Cea mai mare parte a bibliografiei este în limba rusă (pp. 129-315, inclusiv unele legi și publicații ale unor experți și cercetători autohtoni I. Botan, V. Mosneaga, Kuiuclu, N. Stercul, V. Juc, N. Țveatcov etc.). Bibliografia lucrării este expusă cu importante abateri de la cerințe.

În cadrul susținerii publice a tezei de doctor, membrii Comisiei de susținere publică a tezei de doctor în unison au căutat justificări și raționamente pentru a valida demersul științific al pretendentului, reiterând constant că în teză nu sunt propagate idei separatiste și secesioniste.

Argumentele privitor la actualitatea subiectului abordat în teza de doctorat ar fi fost indiscutabile în cazul, în care în Republica Moldova cu adevărat ar fi existat o „elită politică regională”, constituită după criteriile din conținutul definițiilor propuse de cercetătorii din domeniu, dar și de autorul lucrării. Însă, în lucrare a fost pliat impropriu caracteristicile unei elite politice regionale veritabile pe câteva persoane din regiune cu calități și competențe discutabile, recrutate prin imixiune externă (de către Federația Rusă) după principiul „cu cât este mai obedient, cu atât este mai convenient”, iar în consecință „produsul” obținut este departe de a fi numit „elită politică regională” din moment ce sunt promovate ostentativ interesele altui stat decât Republica Moldova și se declară deschis că s-ar vedea ca subiect în cadrul Federației Ruse.